

Ваша задача: незважаючи на провокуючі дії бабці, намагайтеся безконфліктним шляхом виявити необхідну вам інформацію про її сусіда С.Белова: 1. В якій годині вчора повернувся С.Белов додому? 2. Хто його друзі? 3. Як він себе поводить?

2. Ви, пенсіонерка Надя 65 років, проживаєте у багатоповерховому будинку, одночасно являєтесь консьержкою у своєму під'їзді. Ви добре знаєте і поважаєте всіх мешканців свого під'їзду.

Вранці, за 1 годину до здачі вами добової зміни, до вас підійшов молодий хлопчина, який представився працівником міліції. Його цікавить ваш сусід 21-річний С.Белов, якого підозрюють у викраденні цієї ночі автомагнітоли біля сусіднього будинку. Ви були шоковані такою заявою працівника міліції і дуже емоційно починаєте захищати свого сусіда, говорячи, що він не міг вчинити такого злочину, тому що він і його батьки, яких ви знаєте досить давно, являються дуже вихованими і культурними людьми. Ви знаєте, що С.Белов останнім часом зв'язався з групою однолітків з кримінальним минулим і що він цієї ночі повернувся о 3 годині, але починаєте всіляко приховувати цю інформацію, захищаючи свого сусіда.

Ваша задача полягає у приниженні гідності працівника міліції; провокації його на відкритий конфлікт з вами; залякуванні його повідомленням начальника РВ про нетактовну поведінку з боку працівника; приховуванні відомої вам інформації про С.Белова.

Поради тренеру: Бажано, щоб всі учасники змогли відпрацювати рольову гру у якості учасника.

Захаренко Л.М.,

старший психолог відділення
психологічного забезпечення відділу
кадрового забезпечення НАВС

ВИКОРИСТАННЯ ПСИХОГЕОМЕТРИЧНИХ МЕТОДИК У ДІАГНОСТИЦІ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ КУРСАНТІВ

Одним із завдань психолого-педагогічного супроводження навчально-виховного процесу в навчальних закладах МВС України є формування професійно важливих особистісних якостей курсантів. Початковим етапом реалізації даного завдання є проведення психодіагностики.

Найбільш поширеними методиками для визначення професійно важливих якостей спеціалістів є такі психогеоетричні методики як

«Конструктивний малюнок людини з геометричних фігур» К. Маховер, психогеоетричний тест С. Деллінгер.

Психодіагностичне дослідження за вищевказаними методиками проводилося з курсантами 3 курсу Національної академії внутрішніх справ, які навчалися за спеціальностями «Правознавство» і «Психологічне забезпечення діяльності ОВС» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» Вибірку склали 50 курсантів.

Відповідно до отриманих результатів психогеоетричного тесту курсанти-третьокурсники на перше місце обрали коло ($2,18 \pm 1,15$), на друге і третє місця – квадрат ($2,74 \pm 1,27$) і трикутник ($2,76 \pm 1,30$). Передостання позиція у послідовності вибору фігур належить прямокутнику ($3,66 \pm 1,09$), а остання – єдиній розімкнутій фігурі у психогеоетрії – зигзагу ($3,68 \pm 1,59$). Домінуючі риси характеру і особливості поведінки курсантів полягають у вмінні слухати, емпатійності, сенситивності за відсутності чи малій представленості таких рис як креативність, непередбачуваність, прагнення вийти за встановлені межі.

Відмінності у виборах геометричних фігур простежуються у курсантів різних спеціальностей щодо позиції прямокутника ($t = -1,987$; $p = 0,053$), який випереджає зигзаг і займає передостання позицію у виборах майбутніх правознавців ($3,92 \pm 1,65$) та останню позицію у виборах майбутніх психологів ($3,76 \pm 1,09$): юристи схильні до сумнівів, більш виважено підходять до вирішення питань та прийняття рішень, керуючись при цьому логікою, а не інтуїцією; психологи більш впевнені у собі, творчо підходять до справ, здані діяти інтуїтивно.

Відмінності у виборах геометричних фігур осіб різної статі відсутні.

Відповідно до отриманих результатів за методикою «Конструктивний малюнок людини з геометричних фігур» К. Маховер індивідуально-типологічні особливості курсантів різних спеціалізацій не відрізняються і найчастіше описуються типом «керівник» (характерні високий рівень мовленнєвого розвитку, орієнтованість на соціальні норми поведінки, домінування лівопівкулевого стилю сприймання і реагування).

«Емотивний» тип взагалі не характерний для курсантів-правознавців, які схильні проявляти емоційну стриманість та критичність. Особистісною характеристикою майбутніх психологів виступають підвищене співчуття, емпатійність, турбота про інших, що свідчить про ідентифікацію себе з обраною професією і може стати причиною «емоційного вигорання» та утруднення самореалізації молодих фахівців.

Більшість осіб чоловічої статі (60%) відносяться до одного із психологічних типів: «відповідальний виконавець» (20%), «вчений» (20%)

чи «тривожно-сумнівний» (20%), що характеризує їх як відповідальних і вимогливих до себе та інших, здатних раціонально будувати власну поведінку, здійснювати координаційну роботу. Такі особи переживають часті сумніви у своїх можливостях і потребують підтримки.

Для кожної третьої особи жіночої статі (32%) характерні особливості психологічного типу «керівник», що описується схильністю до організаторської та управлінської діяльності, проте без проявів жорсткого домінування над іншими (відсутній підтип 811) та майже не вираженим ситуативним домінуванням (лише 4% опитаних жінок обрали підтип 712). Даний психологічний тип більше притаманний курсантам-дівчатам, ніж курсантам-хлопцям ($\varphi = 1,64; p \leq 0,05$).

Найпоширенішими із підтипів психологічних типів, що описують особистісні особливості курсантів, є «викладацький підтип» психологічного типу «керівник» (вербальний керівник); у кожного п'ятого курсанта-хлопця - підтип 433 «тривожно-сумнівного типу».

Таким чином, використання психогеоетричних методик у процесі психологічного супроводження курсантів під час навчання в академії має свої переваги у тому, що: 1) потребує мало часу для проведення; 2) зацікавлює курсантів; 3) дозволяє визначити професійно важливі особистісні якості курсантів різних спеціалізацій; 4) допомагає у визначенні заходів виховного і психопрофілактичного впливу (у нашому випадку – це проведення групових бесід, спрямованих на формування культури міжособистісного спілкування у професійній діяльності майбутніх фахівців; навчання ефективним способам профілактики виникнення синдрому «емоційного вигорання» курсантів-психологів, формування впевненості у собі курсантів-хлопців, які належать до «тривожно-сумнівного типу», під час психологічних тренінгів тощо.

Казміренко Л.І.,

кандидат психологічних наук,
професор кафедри юридичної
психології НАВС

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕАГУВАННЯ ПРАЦІВНИКА МЛІЩІ НА ЕКСТРЕМАЛЬНІ СИТУАЦІЇ

Парадоксально, але призначення професійно-психологічної підготовки до дій в екстремальній ситуації ЗВЗУ полягає в адаптації до надзвичайних (нештатних) умов і забезпеченні психічної діяльності людини на оптимальному оперативному рівні, який дозволяє їй не тільки